

آفات و بیماری‌های گیاهی
جلد ۷۷، شماره ۲، اسفند ۱۳۸۸

گزارش کوتاه علمی

اولین گزارش زنبورهای پارازیتوئید مینوز صنوبر از ایران. مهندس محمد رضا زرگران^{۱*}، دکتر حسینعلی لطفعلی‌زاده^۲، دکتر محمد حسن صفرعلیزاده^۳ و مهندس ولی بخشعلی ساعتلو^۱؛ بخش تحقیقات آفات و بیماری‌های گیاهی، مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان آذربایجان غربی، صندوق پستی ۳۶۵، ارومیه، ایران^۱؛ بخش تحقیقات آفات و بیماری‌های گیاهی، مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان آذربایجان شرقی، تبریز، ایران^۲؛ گروه گیاهپزشکی دانشکده کشاورزی، دانشگاه ارومیه، ایران^۳.
*Zargaran391@yahoo.com

با توجه به بازدیدهای صحرائی و نمونه‌برداری از نهالستان‌های صنوبر شهرستان ارومیه و حومه فعالیت مینوز صنوبر (*Lithocolletis populifoliella* L. (Lep.: Gracillariidae) در چند سال اخیر روی کلنهای مختلف صنوبر بسیار قابل توجه بوده است. جهت تعیین زمان ظهور حشرات کامل مینوز صنوبر *L. populifoliella* تعدادی از شاخه‌های آلوده صنوبرگونه *Populus nigra* L. در نهالستانی نزدیک فرودگاه ارومیه با پارچه توری محصور و نتایج نشان داد که زمان ظهور این آفت در سال ۱۳۸۶ اوایل تیرماه بود. در اواسط خرداد ماه نیز برگهایی که حاوی سفیره‌های مینوز صنوبر بودند جمع‌آوری و جهت خروج دشمنان طبیعی در ظروف پرورش (با امکان تهویه مناسب) نگهداری گردیدند. زنبورهای خارج شده در ظروف پرورش، جداسازی و پس از انتقال به شیشه‌های حاوی الکل، توسط دکتر لطفعلی‌زاده مورد شناسایی قرار گرفتند. گونه‌های شناسایی شده عبارتند از:

الف - خانواده Eulophidae:

۱- *Chrysocharis polyzo* (Walker, 1839): پراکنش این گونه در منطقه پالتارکتیک (ژاپن تا اروپا) و منطقه نئآرکتیک (کانادا و آمریکا) بوده و میزبانهای آن نیز گونه‌های متعلق به دو

زرگران و همکاران: اولین گزارش پارازیتوئیدهای مینوز صنوبر از ایران

Noyes, 2009. Universal Chalcidoidea (می‌باشند) Agromyzidae و Gracillariidae خانواده
(Database- World Wide Web electronic publication).

۲- *Sympiesis grahami* (Erdős, 1966): این گونه در آذربایجان، جمهوری چک، مجارستان، سوئد، انگلستان و یوگسلاوی سابق پراکنده بوده و میزبان‌های آن نیز گونه‌های متعلق به خانواده Gracillariidae می‌باشد.

۳- *Cirrospilus pictus* (Nees, 1834): گونه مذکور در کشورهایمانند الجزایر، استرالیا، کانادا، چین، کرواسی، جمهوری چک، فنلاند، فرانسه، آلمان، مجارستان، ایرلند، ایتالیا، ژاپن، قزاقستان، کره، مولداوی، مراکش، نروژ، هلند، روسیه، اسلوواکی، اسپانیا، سوئد، آمریکا، انگلستان و شوروی سابق پراکنده بوده (Noyes, 2009. Universal Chalcidoidea Database- (World Wide Web electronic publication) و پارازیتوئید خانواده‌های مختلفی از حشرات می‌باشد ولی در ایران به عنوان پارازیتوئید مینوز نارون *Bucculatrix ulmella* Zeller (Lep.: Bucculatricidae) از تهران جمع‌آوری شده است (Baniameri and Mohammadipour, 2007. Appl. Ent. Phytopath., 75(1): 35).

ب- خانواده Pteromalidae:

۱- *Pteromalus* sp.: این اولین گزارش از پارازیتوئیدهای شفیره مینوز صنوبر *L. populifoliella* در کشور می‌باشد. دو گونه‌ی نخست گزارش جدید برای فون ایران می‌باشند.

Short report

First report of populus leaf-miner hymenopterous parasitoids from Iran: Eng. M. R. Zargaran^{1*}, Dr. H. Lotfalizadeh², Dr. M. H. Safaralizadeh³ and Eng. V. Bakhshali-Saatloo¹, Agricultural and Natural Resources Research Center of Azarbaijan-e Gharbi, P. O. Box: 365, Iran¹; Agricultural and Natural Resources Research Center of Azarbaijan-e Sharghi, Tabriz, Iran²; Faculty of Plant protection of Urmia University, Iran³; Zargaran391@yahoo.com*.

Populus leaf-miner *Lithocolletis populifoliella* Tr. (Lep.: Gracillariidae) is one of the important pest of *Populus* plantations in Urmia city in Azarbaijan-e Gharbi province (Northwest of Iran). Recent field observations were indicated that activity of this pest has been considerable on different *Populus* clones. In this survey we covered some infected branches of *Populus nigra* L. near to Urmia Airport. The flight peak of populus leaf-miner was recorded on the first of June, in 2007. Also, some of infected leaves were collected on the middle of May to obtain its natural enemies. The emerged parasitoids were put in the alcohol and were identified by second author (Dr. H. Lotfalizadeh). Obtained parasitoids species of *L. populifoliella* in this area are as follow:

I- Family Eulophidae:

1- *Chrysocharis polyzo* (Walker, 1839)

Distribution: Palaearctic (from Japan to Europe) and Nearctic (Canada, USA) (Noyes, 2009. Universal Chalcidoidea Database- World Wide Web electronic publication).

Host: Parasitoid of Gracillariidae (Diptera) and Agromyzidae (Diptera).

2- *Sympiesis grahami* (Erdős, 1966)

Distribution: Azerbaijan, Czech Republic, Hungary, Sweden, United Kingdom and former Yugoslavia (Noyes, 2009. Universal Chalcidoidea Database- World Wide Web electronic publication).

Host: Parasitoid of Gracillariidae (Diptera).

3- *Cirrospilus pictus* (Nees, 1834)

Distribution: Algeria, Austria, Canada, China, Croatia, Czech Republic, Finland, France, Germany, Hungary, Ireland, Italy, Japan, Kazakhstan, Korea, Moldova, Morocco, Netherlands, Norway, Russia, Slovakia, Spain, Sweden, U.S.A., United Kingdom and USSR (Noyes, 2009. Universal Chalcidoidea Database- World Wide Web electronic publication), Iran (Baniameri and Mohammadipour, 2007. Appl. Ent. Phytopath., 75(1): 35).

Host: It is a polyphagous parasitoid of different families but has been reared on *Bucculatrix ulmella* Zeller (Lep.: Bucculatricidae), pest of elm trees in Tehran (Baniameri and Mohammadipour, 2007. Appl. Ent. Phytopath., 75(1): 35).

II- Family Pteromalidae:

1- *Pteromalus* sp.

This is the first report of populus leaf-miner (*L. populifoliella*) parasitoids from Iran. Two first eulophid species are new report for Iranian fauna.